صعود مهاجرت کار آفرینان به خارج کشور

فعالان اقتصادی را به راحتی از دست می‌دهیم

آفتاب یزد- گروه گزارش: مهاجرت کار آفرینان ایرانی به خارج کشور به دلیل سخت‌گیری‌هایی که در روند تولید در کشـور صورت می‌گیرد، افزایش یافته است.

در یکسـال گذشـته با افزایش نرخ ارز و التهابات اقتصادی عرصه کار برای بسیاری از فعالان اقتصادی تنگ شـده اسـت. کماکان بنگاه‌های اقتصادی و فضای کسب و کار کشور با تهدیدات بسیاری چون تعدد قوانین دسـت و پاگیر، بوروکراسی پیچیده، مشکلات مالیاتی و بیمه‌ای، سودهای بالای بانکی و ... مواجه هستند. البته از بعد خارجی هم تحریم‌ها فشـار زیادی را به آنهـا وارد می‌کند که همه اینها سبب می‌شود تا آنها به‌رغم میل باطنی کشورشان را به سودای دستیابی به امکانات و شرایط مطلوب‌تر ترک کنند.

■ مهاجرت به چین برای تولید

چندی پیش سیمای جمهوری اسلامی در مصاحبه با یـک کار آفرین ایرانی در چیـن نمایی دیگر از مهاجرت صاحبان سـرمایه و کار ایرانی را به خارج کشور به تصویر کشید. این کار آفرین ایرانی مقیم چین از شرایط مناسب تولید در چین سخن گفت و از همکاری نظام بانکی بـرای پرداخت وام بدون بهره تا قوانین تسهیل‌کننده سر راه صنعتگران که در ایران مشاهده نمی‌شود. این مصاحبه تصویر درد یـک کار آفرین ایرانی را که دیگر تـوان تولید در ایران ندارد و ترجیح داده سـرمایه خود را به خارج منتقل کند تا در فضایی آرام اقتصادی فعالیت کند، نشان می‌دهد.

مهاجرت و سودای اقامت در کشورهای توسعه‌یافته برای کسـب یک زندگی ایده‌آل تنهـا محدود به دارندگان مشاغل خاص نمی‌شود و امروز نمی‌توان گسـترش این پدیده در کشور را انکار کرد. خروج فعالان اقتصادی از کشـور بـا هر هدف و بنا به هر دلیلی که باشـد، به معنای خروج سرمایه انسانی توانمند و ماهر از کشـور است. این درحالیست که اهمیت سـرمایه انسانی در توسـعه اقتصادی هر کشور بر کسی پوشیده نیست و نمی‌توان منکر این قضیه شد.

از سـرمایه انسـانی به‌عنوان ستون اصلی توسعه اقتصادی نام برده می‌شود. تعدادی از اقتصاددانان بـر این باورند که همانطور که سـرمایه‌گذاری در ساخت یک کارخانه جدید یا ارتقای کامپیوترها در نهایت به بهبود عملکرد آن کارخانه منجر می‌شود، سـرمایه‌گذاری روی سرمایه انسانی نیز نتیجه‌ای جز افزایش چشمگیر رشد اقتصادی در پی نخواهد داشـت. همچنین، تجربه کشـورهای پیشـرفته از این موضوع حکایت دارد که سـرمایه انسـانی مکمل سـرمایه فیزیکی اسـت و در نتیجه سبب می‌شود که از سرمایه فیزیکی استفاده بهینه‌تری صورت گیرد.

■ کشورهای مناسب ایجاد کسب‌وکار

چندی پیش بانک جهانی با بررسـی ۱۹۰ کشور دنیا، بهترین کشورها را برای راه‌اندازی کسب‌وکار رتبه‌بندی کرده اسـت. این بانک، بهترین کشورها را بر مبنای سهولت راه‌اندازی کسب‌وکار و مهاجرت از طریـق سـرمایه‌گذاری، درنظـر گرفتن قوانین تجاری، حقوق مالکیت، دسترسی به برق شهری، دریافت اعتبار، اجرای قراردادها و دیگر عوامل مؤثر بر کسـب‌وکار معرفی کرده است. از طرفی شرکت رسـانه‌ای «بیواس نیو زانـد ورلد ریپورت» نیز ۸۰ کشـور دنیا را از نظر راه‌اندازی کسـب‌وکار بررسی کرده اسـت. این شرکت، کشـورها را بر اساس ۶۵ ویژگـی، همچون اثر اقتصادی، قدرت سیاسـی، و شهروندی و کیفیت زندگی، رتبه‌بندی کرده است.

آنها برای معرفی بهترین کشورها، از نظر راه‌اندازی کسـب‌وکار، ۱۰ ویژگی را مدنظر قـرار دارند. این ویژگی‌ها عبارت‌اند از: میزان ارتباط با مناطق دیگر دنیا، میـزان تحصیلات مردم کشـور، کارآفرینی، ابداعات، دسترسـی آسان به سـرمایه، نیروی کار ماهر، متخصصان فناوری، شفافیت در کسب‌وکار، زیرسـاخت‌های توسعه‌یافته و قانون کار پیشرفته. ماحصـل بررسـی‌های ایـن دو سـازمان، معرفی کشـورهایی اسـت که در دنیـا از نظـر راه‌اندازی کسب‌وکار، بهترین هسـتند. در ادامه از میان این کشورها، ۱۵ کشور را معرفی شده است.

۱.نیوزیلند

نیوزیلند مدت سـه سـال پی‌درپی است که میان برترین کشـورها از نظر راه‌اندازی کسـب‌وکار قرار می‌گیرد. این کشـور از نظر سـهولت کسب‌وکار، خط‌مشـی‌های تنظیمی، سـهولت روند کار، نبود کاغذبازی بهترین شرایط را دارد و افراد می‌توانند با سرمایه‌ای که در دست دارند، یک واحدِ کسب‌وکار راه‌اندازی کنند. حمایت دولت در دیجیتالی کردن امـور اداری همـگام با اداره مالیـات، نقش مهمی در قـرار دادن نیوزیلند میان بهترین کشـورها در سهولت راه‌اندازی کسب‌وکار، داشته است. در واقع با دیجیتالی شـدن روند کار، واحدهای کسب‌وکار می‌توانند تمام کارهـای مربوط به مالیات را بدون اینکه دچار گرفتاری‌های مالیاتی شوند، انجام دهند. در ضمـن مراحل گرفتـن مجوز بـرای راه‌اندازی شرکت در نیوزیلند بسیار کم است.

۲.سنگاپور

سنگاپور در گزارش بانک جهانی جایگاه دوم را در سهولت راه‌اندازی کسب‌وکار، به خود اختصاص داده است. این کشور دو سـال پی‌درپی، میان بهترین کشورها از نظر کسب‌وکار قرار گرفته است. از دلایل این موفقیت می‌توان بـه مواردی چون موقعیت و مکان این کشـور، حوزه‌های مالیات‌بندی، نگرش مثبت نسـبت به ایجاد کسـب‌وکار، سیاست‌های منعطـف مهاجرتـی و وجـود بهتریـن نیروهای متخصص دنیا در سنگاپور اشاره کرد. در ضمن این کشـور فرصت‌های بسیار خوبی برای دسترسی به بازار بین‌المللی دارد. همچنین سیستم حقوقی این کشور عالی است. به طور مثال، دعواهای حقوقی در سیستم دادگاهی سنگاپور در مدت زمان حداکثر ۱۵۰ روز، حـل و فصل می‌شـوند و ایـن روند در مقایسه با کشورهای دنیا، کمترین زمان را به خود اختصاص داده است.

۳. دانمارک

دانمارک از نظر بانک جهانی، رتبه سوم کشورهای مناسـب بـرای راه‌انـدازی کسـب‌وکار را به خود اختصاص می‌دهد. قوانین کار در دانمارک بسـیار آسان است. این کشور نسبت به نقاط دیگر جهان، از سرمایه‌گذاران خارجی بابت تأسیس شرکت، مالیات کمتری دریافت می‌کند. همچنین این کشور برای کارآفرینان خارجی موارد تشـویقی، نظیر سیستم مالیات ویژه بـرای مهاجرانی که حقـوق بالاتری دارند، در نظر گرفته است. در ضمن هیچ نوع فساد تجاری که در بیشـتر کشـورها رایج است، در این کشور مشاهده نمی‌کنید و به همین دلیل دانمارک به یکی از بهترین مکان‌های برای سـرمایه‌گذاری تبدیل شده است.

۴.هنگ‌کنگ

هنگ‌کنگ از بهترین کشورها برای راه‌اندازی کسب و کار اسـت. هنگ‌کنگ، دروازه‌ای به سوی چین و مرکز مالی و قطب کسـب‌وکار است و فرصت‌های بسیار زیادی در اختیار افرادی می‌گذارد که صاحب کسب‌وکار و کارآفرین هستند. هنگ‌کنگ، مکانی ایده‌آل برای تأسـیس شـرکت‌های خارجی است. زیرا این کشـور از ثبـات اقتصادی بسـیار عالی، زیرساخت‌هایی در سـطح جهانی، قوانین مالیاتی آسـان، بازار بین‌المللی و سیستم حقوقی سودمند برخوردار است. نرخ مالیات بردرآمد در هنگ‌کنگ کمتر از مکان‌های دیگر است. هنگ‌کنگ از ده سال گذشته تاکنون، میان اقتصادهای برتر جهان، جای دارد و در این کشـور از سـرمایه‌گذارهای کوچک هم استقبال می‌شـود. این موضوع باعث شده که راه‌اندازی کسب‌وکار در هنگ کنگ به راحتی انجام شود و کارآفرین‌های متعددی در این کشور، تجارت خود را راه‌اندازی کنند.

۵. کره جنوبی

کره جنوبی هم در ردیف کشـورهایی قرار دارد که راه‌اندازی کسـب‌وکار در آن مکان‌ها به سـهولت انجـام می‌گیرد. این کشـور با دسترسـی به برق، تجـارت با کشـورهای جهان و اجـرای قراردادها، توانسـته اسـت شـرایط خوبی بـرای راه‌اندازی کسـب‌وکارها فراهم کند. از طرفی وجود اینترنت پرسرعت که سـریع‌ترین اینترنتِ دنیاست، باعث راحت شـدن کارها در کره جنوبیِ شـده اسـت. دولت این کشور، بسـیار هوشمندانه از این امکان برای راه‌اندازی اسـتارتاپ‌ها اسـتفاده کرده و این کشـور را به نقطـه‌ای جذاب بـرای راه‌اندازی این نوع کسـب‌وکار تبدیل کرده است. همچنین قرار است در آینده‌ای نه چندان دور، این کشور به‌هاب استارتاپ‌های آسیاپاسفیک و یکی از ۸ کشور برتر جهان تبدیل شـود. در ضمن قوانین مالیاتی کره جنوبی برای سرمایه‌گذارهای خارجی، آسان است. البته برای اجرای برنامه‌های رفاه اجتماعی و ایجاد مشاغل بیشتر در بخش خدمات عمومی، حدود ۳ درصد به مالیات‌ها اضافه شـده اسـت. اما با وجود سیاست‌های استارتاپی در این کشور، کره جنوبی بهترین مکان برای راه‌انداختن یک کسب‌وکار، حتی با سرمایه‌ای اندک، است.

۶.گرجستان

گرجستان از نظر راه‌اندازی کسب‌وکار، سال به سال بهتر می‌شـود. در واقع این کشور با ایجاد تغییرات اساسی در چارچوب تنظیمی محلی، توانسته است شرایط راه‌اندازی کسب‌وکار در این کشور را بهبود بخشد. این کشور حمایت‌های سرمایه‌گذار اقلیت را تقویت کرده و حقوق سهامدار را افزایش داده است. همچنین تعریف شفافی از ساختارهای مالکیت و کنترل به دسـت داده اسـت. درضمن هزینه‌های برق کمتر و فرایندهای مالیاتی برای تمام صاحبان کسب وکار ساده و آسان شده است.

۷. نروژ

نروژ با موفقیت توانسته قدرت فناوری، نیروی کار پرانرژی و شبکه‌ای امن از برنامه‌های اجتماعی را با یکدیگر ترکیب کند و در اختیار شـهروندان خود قرار دهد. همین وضعیت باعث شده که در عرصه تجارت جهانی فعال باشد. مردم نروژ به دلیل توزیع برابر ثروت و اسـتانداردهای بـالای زندگی، قدرت خرید بالایـی دارند. این کشـور، به منظور جذب سرمایه‌گذارهای خارجی، از نرخ مالیات شرکت‌ها کاسته است. علاوه بر آن، نروژ به دلیل فعالیت‌هایی مانند تولیـد نفت، صادرات، و فنـاوری ارتباطات، بازاری قوی برای مشاغل دارد. همچنین راه‌اندازی یک استارتاپ در نروژ، فقط چهار روز وقت می‌گیرد و سرمایه بسیار کمی لازم دارد.

۸. ایالات متحده آمریکا

آمریکا کشـوری مناسـب برای راه‌اندازی کسب و کاراسـت. با این که نرخ دریافت مالیات در آمریکا شـیب نسـبتا رو به بالایی دارد، اما این کشـور با پایین نگهداشـتن هزینه‌های مربوط به اداره یک واحد کسب‌وکار، این موضوع را جبران کرده است. در آمریکا هزینه‌های مربوط به تأمین منابع، دفاتر، تدارکات و موارد دیگر، بسیار کم است و به همین دلیل این کشور به یکی از بهترین مکان‌های جهان برای شروع کسـب‌وکار تبدیل شده است. آمریکا نسبت به دیگر کشورهای پیشرفته، محیطی عالی و جذاب برای سرمایه‌گذاری و راه‌اندازی واحدهای کسـب‌وکار به حساب می‌آید. در ضمن این کشور مرکز مهم‌ترین شـرکت‌های فنـاوری دنیا مانند آمازون، گوگل، فیس‌بوک و توئیتر است. قوانین کار در این کشور پیشرفته و کاملا شفاف است.

۹.بریتانیا

بریتانیا، علی‌رغم خروجش از اتحادیه اروپا، همچنان توانسته است که جایگاه خود را در خصوص بهترین مکان برای راه‌اندازی کسب‌وکار در دنیا، حفظ کند. هزینه‌های کم مربوط به شروع یک واحد کسب‌وکار و سطح رضایت‌مندی و خوش‌بینی کارآفرینی، این کشـور را به مکانی ایده‌آل برای راه‌اندازی کسـب وکار تبدیل کرده اسـت. بنابر بررسی‌ها ۸۸درصد از بریتانیایی‌ها معتقدند که بـا تلاش و کار فراوان می‌توانند زندگی خوبی برای خود فراهم کنند. در ضمن هزینه شروع یک استارتاپ در این کشور، در مقایسه با استانداردهای جهانی، بسیار پایین است. همچنین بازار بریتانیا توانسـته اسـت، مشتریان بسیاری به خود جلب کند.

۱۰.مقدونیه

جمهـوری مقدونیه، کشـوری در جنوب شـرقی اروپا و شـمال یونان اسـت. این کشـور که از نظر اقتصادی دارای درآمد متوسط به بالاست توانسته از نظر راه‌اندازی کسـب‌وکار، میان کشورهای برتر جهان قرار بگیرد. ثبات اقتصادی، این کشـور را به بهترین مکان برای شروع سرمایه‌گذاری و تشویق کارآفرینان تبدیل کرده اسـت. سهولت راه‌اندازی کسـب وکار در مقدونیه نرخ بیکاری را به‌شـدت کاهش داده اسـت. همچنین این کشور در قوانین خود، بیشترین تعداد اصلاحات را انجام داده است و شـرایط بسیار خوبی برای بیشتر مشاغل، به‌ویژه ساختمان‌سازی فراهم کرده است.

۱۱.استرالیا

اسـترالیا بهترین کشـور برای راه‌اندازی کسـب و کاراست. استرالیا دارای بازار باز با حداقل محدودیت در واردات کالا و خدمات اسـت (منظور از بازار باز به‌طور کلی فقدان محدودیت اسـت که بر اساس آن خریـداران و فروشـندگان می‌توانند در معامله محصولات وارد شوند، آزادانه قیمت‌گذاری کنند و سیاست‌های اعتباری خود را به کار بندند. در ضمن این اصطلاح به معنای بازار خریـد و فروش اوراق بهادار خارج از بورس هم است).

فرایند بـازار باز موجب افزایـش تولید و بهره‌وری شـده اسـت و اقتصاد کشـور را منعطف و پویاتر کرده اسـت. اسـترالیا عضو سـازمان‌های تجاری متعددی در دنیا ازجمله، تجارت جهانی دنیاسـت و همچنین با کشـورهای متعددی از جمله چین، کره جنوبی، ژاپن، شیلی، مالزی، نیوزیلند، سنگاپور، تایلند و ایالات متحده آمریکا، مراوده تجاری دارد. زیرسـاخت‌های پیشـرفته، قوانین شفاف تجاری، نیروی کار ماهر و چارچوب حقوقی مناسـب، این کشور را به گزینه مناسبی برای راه‌اندازی کسب‌وکار تبدیل کرده است. در ضمن استرالیا به‌منظور جذب سـرمایه‌گذاران خارجـی، روش‌های مناسـبی در زمینه اخذ ویزای استرالیا، مهاجرت به این کشور و راه‌اندازی کسب‌وکار، در نظر گرفته است.

> **چندی پیش سـیمای جمهـوری اسـلامی در مصاحبه با یـک کار آفرین ایرانـی در چیـن نمایی دیگر از مهاجـرت صاحبان سـرمایه و کار ایرانی را به خارج کشـور به تصویر کشـید. این کار آفرین ایرانی مقیم چین از شرایط مناسب تولید در چین سخن گفت و از همکاری نظام بانکی برای پرداخت وام بدون بهره تا قوانین تسهیل‌کننده سر راه صنعتگران که در ایران مشاهده نمی‌شود. این مصاحبه تصویر درد یک کار آفرین ایرانی را که دیگر توان تولید در ایران ندارد و ترجیح داده سـرمایه خود را به خارج منتقل کند تا در فضایی آرام اقتصادی فعالیت کند، نشان می‌دهد**

۱۲.لوکزامبورگ

لوکزامبورگ با نام رسمی دوک‌نشین لوکزامبورگ، کشـوری در شمال اروپاست و با کشورهای آلمان، فرانسـه و بلژیک مرز مشـترک دارد. این کشـور، یکی از ثروتمندترین کشورهای اروپایی به حساب می‌آیـد. لوکزامبـورگ از نظـر اوضاع سیاسـی و اقتصادی همیشه باثبات بوده است و بنابر گزارش شرکت رسانه‌ای «بواس نیوزاند و رلد ریپورت»، در ردیف بهترین کشـورها برای راه‌اندازی کسب‌وکار و کارآفرینی قرار گرفته اسـت. دسترسی آسان به سرمایه، زیرساخت‌های پیشـرفته، قوانین شفاف تجاری و روابط سیاسـی و تجاری آن با کشورهای دیگـر، لوکزامبـورگ را بـه مکانی ایـده‌آل برای راه‌اندازی کسب‌وکار تبدیل کرده است.

۱۳. کانادا

کانادا از نظر سیسـتم اقتصادی بازارمحور، الگوی تولید و اسـتانداردهای بالای زندگی، شبیه ایالات متحده آمریکاست. این کشور پس از جنگ جهانی دوم، رشد بی‌سابقه‌ای در تولید، معدن و بخش‌های خدماتی داشته و این کشور را به سرعت از اقتصاد روستایی به یکی از مهم‌ترین اقتصادهای صنعتی و شـهری تبدیل کرده اسـت. کانادا دارای بخش وسیعی از نفت و گاز طبیعی و هفتمین تولیدکننده نفت جهان است. توافقنامه‌های تجارت آزاد کانادا- آمریکا و تجارت آزاد آمریکای شمالی، موجب ادغام چشمگیر اقتصادی دو کشـور کانادا و آمریکا شد. قوانین تجاری شـفاف در این کشـور باعث ثبات اقتصادی و در نتیجه راه‌اندازی کسب وکار مطمئن شده است.

۱۴.ایرلند

ایرلند کشوری کوچک، مدرن و اقتصاد آن بر پایه تجارت اسـت. ایرلند از نظر راه‌اندازی کسب وکار میان بهترین کشـورهای دنیا قرار گرفته اسـت و اکنون بهترین اقتصاد منطقه را داراسـت و با دنیا مراودات تجاری مناسـبی دارد. البته ایرلند فراز و نشـیب‌های فراوانی در اقتصاد خود دیده است. اما اکنون تمام بحران‌های سابق را با اقدامات اصلاحی پشت سر گذاشته و دارای ثبات اقتصادی مناسبی است. زیرساخت‌های پیشـرفته و دسترسی آسان به سرمایه و قوانین شفاف تجاری در این موفقیت نقش مهمی ایفا کرده‌اند. مالیات کم شـرکت‌ها و وجود نیروی کار متخصص مجهـز به فناوری بالا از عوامل تشـویق به سـرمایه‌گذاری در راه‌اندازی کسب‌وکار است. در ضمن شـرایط خوب مالیاتی و حقوق شـهروندی، ایرلند را به مکانی عالی برای تأسیس شرکت‌های بین‌المللی تبدیل کرده است.

۱۵. آلمان

آلمـان یکـی از بزرگ‌تریـن اقتصادهـای اروپا و همچنین جهان است. این کشور یکی از عمده‌ترین صادرکننده‌های ماشـین‌آلات، وسایل نقلیه، مواد شـیمیایی و لوازم خانگی اسـت. آلمـان با تعداد زیادی نیروی کار متخصص یکی از مهاجرپذیرترین کشورهای اروپایی نیز هست که مهاجران متعددی را تاکنون پذیرفته است. دسترسی آسان به سرمایه، زیرساخت‌های پیشـرفته، قوانین شفاف و کارآمد کسـب‌وکار، دارا بودن فنـاوری روز، نظام حقوقی پیشـرفته، ایده‌های نوآورانه تجاری و ارتباط مؤثر این کشور با دیگر نقاط جهان، آلمان را به نقطه‌ای ایده‌آل برای سرمایه‌گذاری تبدیل کرده است.

■ علت مهاجرت کارآفرینان ایرانی

اما در ایران تصمیمات سختگیرانه و مقررات دست و پا گیر ایجاد فضای کسب وکار عرصه را بر کارآفرینان سخت کرده است. هرچند تحریم‌های اقتصادی و مقررات سختگیرانه داخلی شرایط ویژه و خطیری را به تولیدکنندگان، فعالان اقتصادی، کارآفرینان و ... تحمیـل کـرده، اما تعدادی از کارشناسـان می‌گویند فرصت‌هایی در دل تهدیدات نهفته است و باید بادقت تمام در این زمینه گام برداشت. شاید بهتریـن راهکار برای اصلاح امور اقتصادی و بهبود فضای کسـب و کار را می‌توان از لابه‌لای گفته‌ها و اظهارات نمایندگان بخش خصوصی استخراج کرد. آنها بارها طی سخنرانی‌ها و نامه‌نگاری‌ها راه اصلاح امور اقتصادی را به مسئولان دولتی گوشزد کرده‌اند. بنابراین هرچند که امروز اقتصاد در شرایط خاصی به‌سـر می‌برد و موج مهاجرت‌ها افزایش یافته، اما شفافیت در اقتصاد، مقررات‌زدایی، اصلاح ساختار مالیاتی به‌عنوان پاشنه‌آشـیل تحـرک بنگاه‌های تولیـدی، اصلاح سیاسـتگذاری ارزی دولت برای رقابتی‌تر شـدن قیمت کالاهـای صادراتی، ایجاد مشـوق‌های صـادرات هدفمنـد، پرداخت بدهی دولـت به پیمانکاران از هر طریق از جمله انتشـار اوراق و صکـوک، واگـذاری طرح‌های نیمه‌تمام به بخش‌خصوصی، تقویت بازار سـرمایه برای تامین مالـی واحدهـای تولیـدی بـزرگ و... از جمله راهکارهایی هستند که باید با جدیت بیشتری در دسـتور کار قرار گیرند تا جلو مهاجرت بیشتر کار آفرینان ایرانی گرفته شود.

تولیدکننـدگان ما که آوازه مهاجـرت به خارج از کشـور را آغاز کرده‌اند، دارای مشکلات عدیده ای هسـتند. تولید در ایران مشـکلات متعددی دارد ولی مهم‌ترین مشکلات تولید را شاید بتوان در ۱۰ سرفصل به‌شرح زیر بیان کرد:

۱ ــ تأمین نقدینگی امروز یکی از مشـکلات مهم واحدهای تولیدی به‌شمار می‌آید به‌نحوی که امروز بخش زیادی از تولیدکنندگان نمی‌توانند این نیاز را از محل فروش محصول در بازار یا از طریق سیستم بانکـی در زمان مقرر و با رقم مدنظر تأمین کنند. متأسـفانه همین امر عاملی شده تا امکان فعالیت برای آنها سخت شده و حجم تولید هر روز کاهش یافته و در نهایـت تولیدکننده مجبور به تعطیلی واحد شود.

۲ ــ عدم امکان مبادلات ارزی و مالی تولیدکنندگان با شرکای خارجی را هم باید یکی دیگر از مشکلات تولید دانسـت چرا که این موضوع خود بر کاهش صادرات و حتی تأمین مواد اولیه تولیدکنندگان اثر منفی گذاشته است.

۳ ــ بدهی‌های معوق واحدهای تولیدی به سیستم بانکـی را باید یکی از دلایل اصلی عدم رونق تولید در کشـور عنوان کـرد. در حال حاضر با تشـدید مشکلات تولیدکننده امکان بازپرداخت بدهی‌های بانکی را نداشـته و هر روز ایـن بدهی‌ها به‌صورت تصاعدی افزایش پیدا می‌کند. البته افزایش بدهی‌ها خود مانعی شده تا تسـهیلات جدیدی در اختیار تولیدکننده قرار نگیرد.

۴ ــ اشـکالاتی در مالیات بـر ارزش افزوده را باید دیگر مشـکل امروز بخش تولید دانسـت. چرخه معیوب اخذ مالیات بر ارزش افزوده عاملی شـده تا پرداخـت مالیات برای تولیدکننده‌ای که هر روز با کاهش تولید و رکود فروش در بازار روبه‌رو اسـت به‌صرفه نباشد.

۵ ــ قوانین و مقررات ضدونقیض در کشـور خود مانعی برای رونق تولید شده است در این رابطه باید ضمن اصـلاح قوانین با محوریت حمایت از تولید، زمان و هزینه صدور مجوزها را به حداقل رسـاند. البته این موضوع اراده جدی دولت و مجلس برای وضع قوانین مثبت و اجرای آنها را می‌طلبد.

۶ ــ اشکالات سیستم حمل‌ونقل کشور و هزینه‌های سرباری را که برای تولیدکننده به‌وجود می‌آورد باید دیگر مشکلات بخش تولید کشور عنوان کرد. این موضـوع در بخش صادرات و حتی در حوزه فروش داخلی نیز تأثیر منفی گذاشته است. در شرایط فعلی اصلاح ناوگان حمل‌ونقل ریلی و دریایی و بازسازی این بخش یک امر ضروری به‌شمار می‌آید چرا که با تقویت این حوزه هزینـه جابه‌جایی محصولات بـرای تولیدکننده کاهش یافته و در نهایت قیمت تمام‌شده کالاها مناسب خواهد شد.

۷ ــ افزایش قابل توجه قیمت مواد اولیه داخلی و خارجی را باید یکی از سدهای جدی رونق تولید در کشور دانست.

۸ ــ تغییر مدام نرخ ارز و سـایه سـنگین آن بر اقتصاد کشـور نیز باید مدیریت شود چراکه امروز تولیدکننده نمی‌داند آیا کالایی را که امروز فروخته است فردا هم می‌تواند تولید کند یا خیر.

۹ ــ علاوه بر این موارد رکود بازار را باید سرمنشـأ تمام مشـکلات تولید دانست که این موضوع خود متأثر از کاهش قدرت خرید مردم است.

۱۰ ــ امروز ظرفیـت تولید بسـیاری از واحدها کاهـش یافته و همین امر باعث افزایش قابل‌توجه هزینه‌های سـربار تولیدکننده شـده است. اگر با کاهـش رکود در بـازار ظرفیت واحدهـای تولید افزایـش پیدا کند به طور حتم هزینه‌های سـربار تولیـد کاهش یافته و کنـار آن فضای رقابت برای تولیدکننده داخلی با اجناس وارداتی بهبود خواهد یافت. در حال حاضر دولت با افزایش تعرفه در صدد حمایت از تولید برآمده اسـت امـا وقتی ظرفیت تولیدکننـده کاهش یافته نمی‌تواند در بازار مقابل اجناس وارداتی قد علم کند.

■ بی‌ثباتی تصمیم‌های دولتی

رئیس کمیسیون صنایع مجلس در زمینه مشکلات تولید با اشاره به صدور آیین‌نامه‌ها و بخشنامه‌های متعدد از سـوی دولت در بخـش تولید و صنعت گفت: عمده مشکلات این بخش به دلیل بی‌ثباتی در تصمیمات دولت اسـت و اگر به صادرکنندگان اجازه دهیم تا آنها ارز خود را تامین کنند، مشکلات تولید حل خواهد شد.

رئیس کمیسیون صنایع مجلس با اشاره به صدور آیین‌نامه‌ها و بخشـنامه‌های متعدد از سوی دولت در بخش تولید و صنعت گفت: عمده مشکلات این بخش به دلیل بی‌ثباتی در تصمیمات دولت است و اگر به صادرکنندگان اجازه دهیم تا آنها ارز خود را تامین کنند، مشکلات تولید حل خواهد شد.

عزیـز اکبریان رئیس کمیسـیون صنایع و معادن مجلس شورای اسلامی گفت: سال گذشته وضعیت ذخایر ارزی و مواد اولیه کارخانه بهتر از سال جاری بـود؛ چراکـه در این بخش ذخیره‌های بیشـتری داشتیم، این در حالی است که در سال جاری قطعا با مشکلاتی در این زمینه روبه‌رو خواهیم بود و تنها نکته مثبت ثبات نرخ ارز است.

اکبریان تصریح کرد: اگر دولت نتواند ارز صنعتگران را تامین کند، قطعا با رکود زیادی در وضعیت تولید صنعت و معدن روبه‌رو خواهیم شد، لذا بهتر است صنایع را در اختیار آنها گذاشته تا آنها بتوانند برای کشور ارزآوری داشته باشند.

وی ادامـه داد: متاسـفانه دولـت نـه تنهـا ارز تولیدکنندگان و بخش صنعـت و معدن را تامین نمی‌کند، بلکه اجازه تامین آن از خارج از کشور به وسیله صادرات را هم نمی‌دهد.

رئیس کمیسیون صنایع مجلس با انتقاد از صدور آیین‌نامه‌هـای متعدد در جهـت بهبود فضای کار گفت: باید یک رویه در این خصوص وجود داشـته باشد و از تعداد این آیین‌نامه‌ها کاست. تا زمانی که برنامه‌ریزی بلندمدتی نداشته باشیم و تا زمانی که همه دستگاه‌های مرتبط با یکدیگر در بخش تولید و صنعت با هم هماهنگ نباشند، وضعیت به مانند شرایط کنونی است.

اکبریان گفت: با اینکه طبق برنامه ششـم توسعه باید ۴۰ درصد تسهیلات بانک‌ها به بخش صنعت و معدن و تولید اختصاص پیدا کند، اما متاسفانه این رقم فقط ۲۵ درصد است.

وی با انتقاد از دستگاه‌های دولتی که می‌گویند ما فقط بر اساس قوانین عمل می‌کنیم، اما عملا موانع برای تولیدکنندگان ایجاد می‌کنند، گفت: اگر این موانع رفع شـود سرعت تولید افزایش پیدا خواهد کرد، ضمـن اینکه بی‌ثباتـی در تصمیمات دولت و صـدور آیین‌نامه‌ها و بخشـنامه‌های متعدد هم تولیدکنندگان را اذیت می‌کند.

رئیس کمیسـیون صنایع مجلس اظهار داشت: به نظر می‌رسد که بانک مرکزی به دنبال حل مشکل تولیدکنندگان نیسـت و با آنکه اعلام می‌کند که ماموریتش کنترل نرخ ارز و حفظ ارزش پول ملی اسـت، اما این سیاست موجب شـده است دلار از ۳۰۰۰ تومان به ۱۳ هزار تومان برسد.

■ درددل‌های صنعتگران

یک تولیدکننده ایرانـی در گفت وگو با آفتاب یزد از مشکلات عدیده سـرمایه‌گذاران ایرانی در کشور می‌گوید. از مشکلات تامین مواد اولیه تا نبود سرمایه در گردش تولید و سـود کلان وام‌های بانکی که بر گرده تولید است. مشکل مالیات و مالیات بر ارزش افزوده و قوانین دست پاگیر تامین اجتماعی و نظام دستمزد و عدم ثبات ارزی که سیاستگذاری صنعتگر را به دلیل نوسانات شدید در منگنه قرار می‌دهد.

ابوالقاسم کاظمی دولابی افزود : «کمبود نقدینگی و فشـار مالیاتی دو عامل تاثیرگذار بر میزان تولید بنگاه‌ها اسـت. مشـکلات نظام تامین اجتماعی و هزینه‌هـای بیمه و مالیا ت و دسـتمزد کارگران در کنار تامین نقدینگی و سرمایه در گردش توان تولیدکنندگان را کاهش داده است. نبود مواد اولیه و تامین آن و مشکلات مبادلات ارزی و پولی نیز بر معضلات این بخش می‌افزاید. نبود ثبات ارزی و بالا پایین شدن نرخ دلار هم باعث ایجاد مشکلاتی برای صنعتگران می‌شود.»

وی گفت : «بخشنامه‌های متناقض در حوزه اقتصاد کشور تولیدکننده و سـرمایه‌گذار ما را هدف قرار گرفته و این روند نشان‌دهنده نبود مسیر مشخص در این بخش و سیاسـتگذاری‌های نادرست است. هـر روز یک بخشـنامه و آیین‌نامه و یک تصمیم برای تولید گرفته می‌شـود. تولید کننده سردرگم اسـت و تـوان تصمیم‌گیـری را بـرای صنعتگر سخت می‌سازند.»

وی افزود : «کارخانه‌های تولیدی برای ادامه فعالیت خود با موانع بسـیاری مواجه هسـتند که این امر سبب شـده فضای کسب و کار در کشور نامساعد و معضل بیکاری و رکود دامن‌گیر اقتصاد شود.»

بـه گفته وی فضای کسـب و کار و بخش تولید و صنعت بسته به شرایط اقتصادی کشور متغیر است و مشکلاتی نظیر رکود، تورم و کمبود نقدینگی آثار منفی بر فعالیت تولیدکنندگان خواهد گذاشت.

وی با بیان اینکه این سیاستگذاری‌ها باید به گونه ای تنظیم شـود که مشکلات سـاختاری صنایع مرتفع شـود، گفت: «دولت موظف است از طریق تنظیم برنامه‌های مـدون زمینه را برای تهیه مواد اولیـه، رقابت‌پذیری کالاها، افزایش تولید و به تبع افزایش فروش کالا فراهم آورد.»

وی خاطر نشـان کرد: «اما کم‌توجهی به مشکلات تولید کارآفرین ایرانی را طی سـال‌های گذشـته خسته کرده و در این بین کسانی که عرق کمتری به کشـور دارند راه فرار و ادامه کار در کشـورهای دیگر را برمی‌گزینند. این امر نشـان می‌دهد دولت ما در حمایت از کار آفرین که سـرمایه ملی است کوتاهـی می‌کند و باید جلو ایـن مهاجرت‌ها را با تسهیل شرایط کاری بگیرد.»

وی ادامه داد: «تلاش برای رونق تولید و حمایت از تولیدکنندگان و رسیدگی به مشکلات آنان در امور تولیدی و اقتصادی یکی از راهکارهای اساسی مورد تأکید در این مسیر است.»

وی گفت: «برای برون‌رفت از مشـکلات اقتصادی بایـد راهکارهـای ارائه شـده را در نظـر گرفت تا مشکلات و معضلات بخش تولید حل شود و در این مسـیر امر یاد شده پیشرفت چشمگیری در حوزه اقتصاد کشور به وجود خواهد آورد.»

وی افـزود: «اگـر مشـکلات بخـش صنعـت و کارآفرین‌های ایرانی کمتر نشود و همچنان هر روز مشکل بر مشکلاتشان بیفزاییم به تعطیلی تولید و رشد مهاجرت صاحبان سرمایه کمک کرده ایم. اگر دلمان برای تولید کشور می‌سوزد باید همت کنیم تا تولید پابرجا بماند.»

> **مهاجرت و سودای اقامت در کشورهای توسعه‌یافته برای کسـب یک زندگـی ایده‌آل تنهـا محـدود بـه دارندگان مشـاغل خـاص نمی‌شـود و امـروز نمی‌تـوان گسـترش این پدیده در کشـور را انکار کرد. خـروج فعالان اقتصادی از کشـور بـا هر هـدف و بنا به هـر دلیلـی که باشـد، به معنای خروج سرمایه انسانی توانمنـد و ماهـر از کشـور اسـت. ایـن درحالیسـت که اهمیت سـرمایه انسـانی در توسـعه اقتصادی هر کشـور بر کسـی پوشـیده نیست و نمی‌توان منکر این قضیه شد**